השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סט.

נפל לגו חלא מאי. מי אמרינן המומן טעמו קשה ואין השכר מפיגו לתת כו טעם: **אימרטוטי אימרטט.** למתיכות דקות קטנות ושכר איסורו * כנעבדה כטומאתו ומיישינן דלמא בולע מתיכות שכר בהדי מומן: **כמאין.** כיון דמומן טעמו קשה לא נעי שתין לבטוליה דאפילו במאתין לא יהיב ביה טעמא: ה"ג **וכן כל איסור שבטורה. בשעים.** וכן הלכה ריומא ביראל דמין בשאינו מינו בשעים (ו) מ"מ מותר מאכל מין במינו מוקמינן בספיקי (דף נ.) הלכתא במשהו כרב וטעמא משום דכל איסורין שבתורה מין במינו במשהו כרב ובמקר גזירה שאינו מינו אלו מינו: **מתני' אם היה בחזקת המשתמר.** מפרש בגמרא שאע"פ שהפליג ישראל מן העובד כוכבים מיל אם לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמירתת עובד כוכבים כל שעתא השתא אתי: **ואם הודיעו שמפליג.** שמתרחק וחביות סתומות היו: **שיעורו ככדי שישתה ויסתום ויגוב.** אם שהה כדי שיקוב העובד כוכבים נקב בנמנופת החבית ויחזור ויסתום הנקב ותיכף הסתימה אסור: **רשב"ג אומר.** אינו נאסר אלא עד שישהה כדי שיפתח את כל מנופת החבית וא"א לנוטלה שלא תשבר כולה: **ויגוף.** ויעשה מנופה אחרת תחתיה: **ויגוב.** ותיכף אכל לשתיתת חור לא חשבו משום דמיינכרא. ושתוס לשון שתוס העין (במדבר כד) עין פתוחה דשפיר חזי: **המניח יינו בקרון או בספינה.** עם העובד כוכבים: **והלך.** ישראל בקפנדריא דרך קלרה: **ונכנס למדינה ורחץ.** במרחץ מותר כיון דעובד כוכבים לא ידע דשתי מרתת ולא נגע: **דולבקי.** משנייר"ר: **מה שעל השולחן אסור.** דמימר אמר עובד כוכבים זה ישראל זה שמגי לאכול ולשתות ונגע: **שעל הדולבקי מותר.** לאין מוכן לסעודה זו: **ואם אמר לו הוי מוזג ושופה.** הואיל וחיק את ידיו ברשות במקלת שמכא דעתיה ונגע בכוליה: **חביות פתוחות.** שבנית אסורות: **סתומות מותרות.** עד שישהה שיפתח ויגוף ויגוב ושתמא כרבן שמעון מדלא קתני שישתוס: **גמ' מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא.** הא קא (ו) חזו להו דנגע דקתני טעונין טהרות והכי לאו חביות ניהו שיהו סתומות: **כמטהר חבריו.** שהטבילן ומגען טהור: **על מגע חבירו.** הפוגע בו בדרך ולא נטהר לכך: **רישא נמי.** כיון שהפליג אינה למיחש הכי: לא כמ' ולא כח' שהרי מעט תבלין נותן טעם בקדרה גדולה אבל אין לומר דלא בטיל כלל דהא בהדי נותן טעם חשבינן ליה ולא בהדי אוסרין במשהו כדקאמר לעיל (דף סו.) תבלין של שלשה שמות אסור ומצטרף כו': **שיער** בחלא בחמשין. תימה מ"ש דלעיל רוצה להחמיר בו אפילו יותר מכ' וק' וכאן מיקל בו וי"ל משום דקסבר דבחלא לא אשכח כ"כ כמו בשיכרא: **אידי ואידי.** פי' בשיכרא וחלא בשיתין בה"ג וירושלמי קאמר דשרן לא בטיל כי אם בחלף ותלמודינו עיקר דבטל בששים כשאר איסורים: **היכי** דמי בחזקת המשתמר בדתני' הרי שהיו חבריו בו'. דממוקמא בנא להם דרך עקלתון וה"נ הכא כגון שינא לו דרך עקלתון ותימה מאי בעי היכי דמי והא מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג מכלל דרישא בלא הודיעו שמפליג והיינו חזקת המשתמר דידיה וי"ל דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו (ו) אסור משמע ליה דא"כ רישא דתני בחזקת המשתמר היינו שימור חשיב עפי מלא הודיעו שמפליג מדתני בחזקת המשתמר ואי ר"ל כגון ה[שלא] שהודיעו שמפליג ליסתוק מלישנא דבחזקת המשתמר ומכללא דסיפא שמעינן ליה אלא ודאי בא לומר אפילו הודיעו שמפליג יש לחוש בדבר כיון שרואהו העובד כוכבים שמתרחק ותדע דלרוך שם חזקת שימור אחר וקבעי מאי הוי ומשני כדתניא כו' כגון שיוכל לבא עליו דרך עקלתון: **מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא.** פי' דרישא אמאי לא הוי טהרותיו טמאים כמו בסיפא וא"ת ליתני ליה דרישא מיירי בלא הודיעו שהפליג ולכך שרי כדתניא אם הניחו בחזקת המשתמר מותר והיינו כשלא הודיעו שהפליג ותירץ רש"י דלא דמי לאתני' דהא מיירי בטהרות כגון פירות שהוא מחזיק בידיו ונוגע בהם בכל שעה ולכך פריך לתלן ולמלך ומ"מ קשה לדוקמא בחביות ולא מקשי מידי דהא טהרות משמע נמי בחביות ועוד קשה דאי מיירי כמו שפירש הקונטרס א"כ לא הוה ליה למיפרך מרישא לסיפא אלא הוה ליה למיפרך מרישא מיירי וכיה בהדיא מ"ט דרישא טהרותיו טהורות כיון שהוא מחזיק בו ונוגע בהם כדפ"ה לכ"ג לר"י דלעולם מיירי בחביות מיהו בסתומות שקל ליגע בהן לכך לא מלי לשנויי בלא הודיעו שהפליג (ה) מ"מ ליתסר ולא דמי לאתני' דשרי גבי יין בלא הודיעו שהפליג דאתני' מיירי בחביות סתומות וא"ת אהכי לוקמא בסתומות כמו אתני' ולא מקשה רישא לסיפא וי"ל דעל כרחך לא מיתוקמא ברייתא בסתומות מדקתני כיון שנתעלמו ממנו טהרותיו טמאות ואי בסתומות הא כעין כדי שישתוס ויסתוס ויגוב אף בהודעה שהפליג כדקתני באתניתין:

נפל לגו חלא מאי א"ל רב הילל לרב אשי הוה עובדא בי רב כהנא ואסר רב כהנא א"ל ההוא אימרטוטי אימרטט רבינא סבר לשעורי במאה וחד אמר לא גרע מתרומה דתנן [1]תרומה עולה באחד ומאה א"ל רב תחליפא בר גיזא לרבינא דלמא כתבלין של תרומה בקדירה דמי דלא בטיל טעמייהו רב אחאי שיער בחלא בחמשין רב שמואל בריה דרב איקא שיער בשיכרא בשיתין [2]והלכתא אידי ואידי בשיתין [3]וכן כל איסורין שבתורה: **מתני'** [4]עובד כוכבים שהיה מעביר [5] עם ישראל כדי יין ממקום למקום אם היה בחזקת המשתמר מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוס ויסתוס ויגוב רשב"ג אומר [6]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: המניח יינו בקרון או בספינה והלך לו בקפנדריא [7] נכנס למדינה ורחץ מותר אם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוס ויסתוס ויגוב רשב"ג אומר [8]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [9]המניח עובד כוכבים בחנות אע"פ [10] שיצא ונכנס מותר ואם הודיעו שהוא מפליג כדי שישתוס ויסתוס ויגוב רשב"ג אומר [8]כדי שיפתח את החבית ויגוף ותיגוב: [11]היה אוכל עמו על השולחן והניח לגינין על השולחן ולגין על [12]הדולבקי והניחו ויצא מה שעל השולחן אסור שעל הדולבקי מותר ואם אמר לו הוי מוזג ושותה אף שעל הדולבקי אסור [13]חביות פתוחות אסורות סתומות מותרות כדי שיפתח ויגוף ותיגוב: **גמ'** היכי דמי בחזקת המשתמר כדתניא [14]הרי שהיו חבריו ופועליו טעונין טהרות אפילו הפליג מהן [15] יותר ממיל טהרותיו טהורות ואם אמר להן לכו ואני בא אחריכם כיון שנתעלמה עינו מהם טהרותיו טמאות מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר [16] רב יצחק רישא במטהר חבריו ופועליו לכך אי הכי סיפא נמי אין עם הארץ מקפיד על מגע חבירו אי הכי אפילו רישא נמי נימא הכי אמר רבא

בבא

דלמ בשאר שרצים פגם מותר אי משום דלתשבוחי קמשבח ות"ת וליפשוט ליה טעמיה דרב מהכיא דפ"ק דחולין (דף ח: ושם ד"ה השומט) השומט בפרק אל עובדי כוכבים רב אמר קולף ושמואל אמר מדיח ואע"ג דקתם כלי עובדי כוכבים אינם בני יומן דהשתא הוי לפגם וי"ל דהתם מיירי בידוע שנשתמשו בו ביום א"נ התם טעמא משום שמנונית דאיסור הנהנה בדופני הסכין שהוא בטין והוי לשבח גם בשאינו בן יומו וות"ת מאי קאמר הכא לא ידענא אי לתשבוחי משבח ליטעמייה קפילא אדרמאה וי"ל דשמא עבכרא בשיכרא ממזק את השכר ומממלא והשתא כשנתחזק השכר אין ידוע אם מחמת השכר עצמו וקי"ל כרבא דאמר נותן טעם לפגם מותר אף בשרצים ונפקא מינה דבשאינו בת יומו וכיולא בו מותר אף בשרצים: **איבעיא** להו **נפל לגו חלא** בו'. וא"ת מ"ש משאר איסורין כמו בשיכרא וי"ל משום דחלא חזק מאד ואגב חורפיה נותן טעם לשבח כמו גבי מילתא אי דלמא מעבו (ח) השכר נגד המשקה וא"כ אין לנו לאסור כל כך ולכך היה שואל מה יהיה ממנו: **ההוא** אימרטוטי אימרטט. יש לתמוה עכשיו היאך אנו אוכלים בבשר דבורים והלא רגלי הדבורים מעורבים בדבש ואף על גב דהוי פגם מ"מ השכר עצמו לאיפגם מיתסר לכ"ע לכ"ג לר"ת דודאי רגלי הדבורים כיון דעצמות בעצמא נינהו מותרים דהא העצמות טהורים דתנן במס' [1](טהרות פ"ט) עצמות החמור טהורות ורגלי הדבורים כעצמות החמור והא דאמרי' [2] אבריה אין להם שיעור אפילו פחות מכזית מן המת ופחות מכעדשה מן השרץ היינו לענין טומאה וכגון דאיכא בשר עליה הא לאו הכי טהורין ולענין אכילה שפיר דמי: **סבר** לשעורי בק"א אבר לא גרע מתרומה בו'. תימה נהי דתרומה נינהו (ט) כשהוא בקדרה בדבר לח בטלה בס' כדאמר פרק גיד הנשה (חולין דף נח.) קדירה שבשל בה תרומה לא יבשל בה חולין ואם בשל בנ"ט וי"ל דס"ל כיון שטעמו חזק בשכר יש לדמותו לתרומה לדבר יבש וא"ת אמאי לא בטיל באחד ומאתים כמו עולה וכלאי הכרם וי"ל דשאני התם משום דהוו איסור הנאה לכך לא יצאין מידיה שרצים דשרו בהנאה אבל תרומה שרי בהנאה: **כתבלין** ופלפלין דלא בטיל טעמייהו. לא בס' ולא בח' אלא בטיל טעמייהו אין לומר דלא בטיל כלל דהא בהדי נותן טעם חשבינן ליה ולא בהדי בטלא בחמשין. תימה מ"ש דלעיל רוצה לבטל בחמשין בה"ג וירושלמי קאמר דשרן לא בטיל כי אם בחלף ותלמודינו עיקר דבטל בששים כשאר איסורים: **אידי ואידי.** פי' בשיכרא וחלא בשיתין בה"ג וירושלמי קאמר דשרן לא בטיל כי אם בחלף ותלמודינו עיקר דבטל בששים כשאר איסורים: **היכי** דמי בחזקת המשתמר בדתני' הרי שהיו חבריו בו'. דממוקמא בנא להם דרך עקלתון וה"נ הכא כגון שינא לו דרך עקלתון ותימה מאי בעי היכי דמי והא מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג מכלל דרישא בלא הודיעו שמפליג והיינו חזקת המשתמר דידיה וי"ל דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו (ו) אסור משמע ליה דא"כ רישא דתני בחזקת המשתמר היינו שימור חשיב עפי מלא הודיעו שמפליג מדתני בחזקת המשתמר ואי ר"ל כגון ה[שלא] שהודיעו שמפליג ליסתוק מלישנא דבחזקת המשתמר ומכללא דסיפא שמעינן ליה אלא ודאי בא לומר אפילו הודיעו שמפליג יש לחוש בדבר כיון שרואהו העובד כוכבים שמתרחק ותדע דלרוך שם חזקת שימור אחר וקבעי מאי הוי ומשני כדתניא כו' כגון שיוכל לבא עליו דרך עקלתון: **מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא.** פי' דרישא אמאי לא הוי טהרותיו טמאים כמו בסיפא וא"ת ליתני ליה דרישא מיירי בלא הודיעו שהפליג ולכך שרי כדתניא אם הניחו בחזקת המשתמר מותר והיינו כשלא הודיעו שהפליג ותירץ רש"י דלא דמי לאתני' דהא מיירי בטהרות כגון פירות שהוא מחזיק בידיו ונוגע בהם בכל שעה ולכך פריך לתלן ולמלך וא"מ קשה לדוקמא בחביות ולא מקשי מידי דהא טהרות משמע נמי בחביות ועוד קשה דאי מיירי כמו שפירש הקונטרס א"כ לא הוה ליה למיפרך מרישא לסיפא אלא הוה ליה למיפרך מרישא מיירי וכיה בהדיא מ"ט דרישא טהרותיו טהורות כיון שהוא מחזיק בו ונוגע בהם כדפ"ה לכ"ג לר"י דלעולם מיירי בחביות מיהו בסתומות שקל ליגע בהן לכך לא מלי לשנויי בלא הודיעו שהפליג (ה) מ"מ ליתסר ולא דמי לאתני' דשרי גבי יין בלא הודיעו שהפליג דאתני' מיירי בחביות סתומות וא"ת אהכי לוקמא בסתומות כמו אתני' ולא מקשה רישא לסיפא וי"ל דעל כרחך לא מיתוקמא ברייתא בסתומות מדקתני כיון שנתעלמו ממנו טהרותיו טמאות ואי בסתומות הא כעין כדי שישתוס ויסתוס ויגוב אף בהודעה שהפליג כדקתני באתניתין:

היה

מסורת הש"ס

(א) תרומות פ"ד מ"ג.
(ב) חולין ג. [ושם איתא המנית עובד כוכבי כמעטו ויגרולו יולא ונכנס מותר].
(ג) [נרי' ערוך הנלפקי פירוש כלי עץ שמניח בו כלי של יין וכן גירסת הרב מנרבטורא]. ד) מגיה כ: [ע"ש ותוספתא דטהרות פ"ו ה"ון]. ה) רש"ל אבל מין במינו במשהו מוך מחמת דאסר בשאינו מינו מוקמינן. ו) [ל"ל ידים פ"ד מ"ון]. ז) [אהלות פ"ח מ"ז עי' מעילה כח: ובגיר מג:].
ח) גי' רש"ל.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אימרטוטי וכו' בבערוטה. ע' יבמות דף קיד ע"ב תוס' ד"ה משום:

הגהות הב"ח

(א) בבשנה עובד כוכבים שהיה מעביר לישראל כל"ל ותיבת עם נמחק: (ב) שם ונכנס למדינה: (ג) שם אע"פ שיוצא וגנגם: (ד) נב' הפליג מהן (יותר ממיל) תת"מ וכ"כ ואלנסי והאשרי והרמב"ם נרסים בדי מיל: (ה) שם אמר רבי יצחק נפחא רישא במטהר: (ו) רש"י ד"ה ה"ג וקו וכו' דמין בשאינו מינו בששים אבל מין במינו במשהו חוץ מחמץ דאפילו בשאינו מינו מוקמינן בפפיקי הלכתא במשהו כל"ל: (ז) ר"ה מאי שנא וכו' הא קא חזינא להו דנגעו דקתני: (ח) תוס' ד"ה אינעיל וכו' לו דלמא מעבו הוא שבח השכר: (ט) ר"ה סבר וכו' דתרומה ניהו מ"מ כשהוא בקדרה: (י) ר"ה היכי דמי וכו' דאדרבה מדקתני סיפא ואם הודיעו שהוא מפליג אסור וכו' מדתני בחזקת המשתמר דאי ר"ל כגון שלא הודיעו: (כ) ר"ה מאי שנא וכו' דמ"מ ליתסר ולא דמי:

לעזי רש"י

משנייר"ר [מרשטיי"ר]. ארון כלים.

מוסף רש"י

אע"פ שיצא ונכנס מותר. מספקי עובד כוכבים דלמא אתי ישראל ולא נגע (חולין ג.). הרי שהיו חבריו ופועליו. עמי האדם. טעונין טהרות. כגון יין בחביות של חרס והן טינגין בתוכן וכלי חרס אינו מיטמא מגבו, אפילו כו' טהרותיו טהורות. ולגן מושמין שמא נגעו, דכיון דלא הודיעו שהוא מפליג, כל שעתא סברי דשתא אתי (חגיגה כ:).

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פי"ג מהל' תרומות הל' ח):
עב ב מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה ח סמג לאין קמא טוש"ע י"ד סי' קד סעיף ח:
עג ג מיי' שם הל' ו סמג שם טוש"ע י"ד סי' לח סעיף ח:
עד ד ה ו ז מיי' שם פי"ב הלכה מז ח סמג לאין רמח טוש"ע י"ד סי' קכט ס"ח:
עה ח ט מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעי' ז:
עו י מיי' פי"ג מהל' משכב ומושב הלכה ה וע"ש נכ"מ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com